

ABONAMENTUL.

Un an 120 cor. (60 lei)

1/2 an 60 . (30 lei)

1/4 an 30 . (15 lei)

O lună 10 . (5 lei)

Un nr. 50 fil. (25 bani)

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată C. 1:50 a doua
și a treia oară C. 1:20

Manuscrite sunt a se
trimite la Redacția
„UNIRII” Blaj.

Ziar național — apare în fiecare zi de lucru.

Barbaria

teutonă a trebuit să isbucnească încă odată, în toată goliciunea ei.

Strămtorată cu ușa de toate părțile, Germania trebuie să ingenuncheze, să primească fără nici o vorbă, toate condițiile impuse de Ententă, oricât de umilitoare ar fi fost ele!

Trebuia să predea flota ei, cu care a terorizat lumea întreagă, secerând mii și mii de victime și cauzând pierderi de miliarde; trebuia să redea Franței biruitoare stindardele, ce i-le smulse, pe urma înfrângerii dela Sedan.

Deși ingenunchiată, a avut totuși un ultim gest de îndărgire neputincioasă: Și-a scufundat flota, iar drapelurile franceze, trofeele din 1870, le-au ars, în fața statuei lui Frederic cel Mare, în vreme-ce mulțimea intonă, cu îndărgirea unor maniaci „Deutschland über Alles!”...

E cea din urmă pălpăire a unui foc de paie, pe care civilizația a reușit să-l spulbere.

Germania nu va mai întemeia niciodată împărăția mondială de care visă, nici nu-și va extinde pumnul său de eghemon, dela Berlin până la Indii.

Germania cea puternică și înfloritoare, ar fi putut să rămână pentru totdeauna în fruntea neamurilor lumii, dacă ursita ei rea, n'ar fi pus-o sub conducerea unui nebun criminal, care va trebui să răspundă nu numai cu coroana, ci cu capul său, pentru măcelul ce l-a provocat.

Germania e ingenunchiată și niciodată nu se

va mai ridica acolo, unde a fost.

Veacuri vor trece până atunci.

Dar până atunci trebuie să se spulbere și ultima rămășiță de barbarie din acest neam de bandiți, cari, și când sunt în marginea prăpastiei, își arată colții lui de fiară sălbatică.

Anul școlar trecut.

Cel mai greu, cel mai imposibil an școlar, din câți au fost de curând, a trecut și el, s'a scurs, s'a depănat și s'a încheiat, și sunt sigur, că din punct de vedere pedagogic nimenea dintre oamenii de școală nu-l va deplânge, nu-l va regreta. Inceput încă sub vechiul regim unguresc și — minunea minunilor — la începutul lui Septembrie, dădea cea mai frumoasă nădejdi, că va fi mai normal decât ceilalți ani de războiu. După câteva săptămâni însă, la 10 Octombrie, a trebuit să fie întrerupt pentru izbucnirea molimei, care așa grozave ravagii a făcut, gripa spaniolă. S'au precipitat apoi evenimentele intru atâta, încât, pela sfârșitul lui Ianuarie, când a fost din nou început, profesori și elevi nu ne puteam da seama în deajuns de marile schimbări prin cari am trecut, și multă vreme am rămas neobișnuiți și cumva neîndemânatici.

Răposatul în Domnul, anul școlar 1918/19, trebuie apreciat din două puncte de vedere și anume din punct de vedere național și pedagogic.

Din punct de vedere național fără îndoială, că a fost cel mai mareș an din câți a trăit neamul românesc. A fost anul, în care ni-s'au izbândit toate ideile, în care, în deosebi, elevii școlilor dela Blaj au avut ocazia să vadă atâta însuflețire, atâta entuziasm, decât parecă nici nu ne simțeam capabili.

Ceeace am cerut în rugăciunile noastre timide, visurile îndrăznețe ale înaintașilor și contemporanilor iată-le deodată realizate în cursul câtorva săptămâni și utracivismul afurisit, împotriva

căruia deatâtea ori ni-am ridicat cuvântul de pedagogi consumați, iată-l șters dintr'una. Cărțile ungurești, cari atâtea nopți nedurmite au adus pe capul bieților elevi și a profesorilor, iată-le arse în istorica piață a Blajului, într'o seară frumoasă, și în sfârșit iată-ne eliberați de cătușele insuportabile ale ministerelor de instrucțiune ungurești dimpreună cu toți căpălușii lor, fie directori supremi, fie comisari ministeriali ori inspec-tori regești etc., cari de atâtea vreme ni-au amărit sufletul de s'a umplut cu vârf păharul suferințelor.

Din punct de vedere pedagogic însă a fost cel mai imposibil și cel mai greu an.

Abstrăgând dela împrejurarea, că a durat numai 4 luni și câteva zile, dela sfârșitul lui Ianuarie până la sfârșitul lui Maiu — neputându-se socoti și luna Septembrie în care se propusese încă după vechiul plan unguresc — a avut toate neajunsurile anilor de război adăugându-se la ele și altele nouă. E lucru cunoscut adecă, cumcă cel mai mare dușman al anilor școlari de război a fost miliția cu continuelle sale chemări sub arme. Aproape toți elevii asentați odată nu se mai considerau pe sine de elevi și-și permiteau foarte multe, pe cari profesorii și elevii trebuiau să-le înghită. Nu mai învățau, ba îi rețineau și pe ceilalți dela învățatură, nu se supuneau regulilor școlare, erau nedisciplinați și contactu cu siguranță la mila profesorilor, cari vor lua în socotință situația lor precară și nu vor pretinde dela ei știință. În tot cursul războiului profesorii au și ținut cont de această situație și tare rar s'a dat caz să bucteze pe vre-un candidat.

La aceasta s'au mai adaus cursurile pentru militari, un malum necessarium, care a stânjinit foarte mult înmulțirea și aprofundarea cunoștințelor elevilor ordinari, și în sfârșit revoluția, care a laxat și mai mult disciplina. Mai mult s'a resimțit laxarea disciplinei în internate, unde pe lângă toată străduința și bunăvoința superiorilor n'a putut dăinui disciplina dinainte de război, mai cu seamă din

motivul, că în urma condițiilor imposibile de încvartirare din Blaj, superiorii internatelor au fost nevoiți să sălășluiască în internate și pe elevii militari, cari apoi au făcut aproape imposibilă disciplinarea alumnilor peste tot.

Luându-le toate aceste în socotință și mai adaugând și altele multe, cari nu se pot atinge în cadrul unui articol de ziar, putem zice, că din punct de vedere pedagogic anul școlar trecut a fost cel mai imposibil dintre toți anii războiului mondial și că prin urmare nu e mirare, dacă toți profesorii au răsuflet mai ușor când au ținut Pe Deum-ul obișnuit dela sfârșitul anului școlar.

În general trebuie să constatăm, că poate nici unei instituții nu i-a făcut mai rele servicii războiul decât școlii și în general științei, cari amândouă au regresat enorm în acești patru ani de război și pentru vindecarea rănilor cărora e lipsă de multă de foarte multă vreme încă. Vorba Romanilor: »Inter arma silent Musae» modificată de Cicero în vorbirea sa Pro Milome: »Inter arma silent leges» s'a dovedit de foarte adevărată.

Să nădăjduim, că anul școlar venitor se va începe în pace, că n'or mai fi asentări și recrutări și că încetul cu încetul școala va veni iarăș în vechiul său ogaș și nu va mai fi o simplă fabrică de atestate și de diplome.

Iuliu Maior.

Scrisori din București.

Ce mare pierdere ar fi pentru țară cedarea unei părți din Banat, către Jugoslavia, se poate deduce și din reoriminările, ce se aduc primului delegat român la conferința dela Versailles. Dacă ne-am fi prezentat în fața lumii cu un guvern național și cu parlament, susținea „Dacia”, carea nu apără interesele nici unui partid politic, șansele noastre de reușită ar fi fost cu totul altele. De sigur, că o astfel de unire ne dădea mai mare putere; dar, oare reușit-am fi și în acest caz să scăpăm tot Torontalul, cine ar putea să afirme cu toată siguranța? Cei

patru, pe cari îi judecă destul de aspru și „Viitorul“ când le zice, că s'au erijat ei singuri în conferința păcii, pe ceilalți nesocotindu-i, fac ce vreau, cu un despotism și cu o lipsă de chibzuire, care îi va face foarte odioși înaintea multora. Atâtea soluții dau, pentru ca mâine să le revoace: dovadă clasică a studierii acestor chestiuni așa de importante.

*
„Adevărul“ a reproduș un interviu al M. S. Reginei Maria, și cenzura nu a tăiat partea, în care se vorbea cu multă amărăciune de Wilson. Americanii au pus mâna pe căile ferate din Sârbia, au cumpărat terenuri imense pe coasta Adriaticei, — și se zice, că ar fi cumpărat și dreptul de a exploata subsoletul vechiului regat sârb. Aceasta e pricina, pentru care Wilson s'a declarat, fără nici un tact diplomatic, pe față, susținătorul revindicărilor sârbești, atâtea față de Italia, cât și față de România. Delegația americană e din oameni bogați, cari reprezintă pe regii dolarilor. Aceștia nu mai sunt indestuliți cu câștigurile, ce le pot realiza cu instalațiile lor din America, vor să înnece și Europa cu fabricile lor. Cei ce le stau la dispoziție, vor câștiga și ei parale, dar își pierd independența politică și financiară, și despre demnitatea lor nu va mai putea vorbi nimeni. Foarte natural lucru, că România nu se poate preta la așa ceva.

*
Francezii nu sunt indestuliți cu mersul lucrărilor conferinței, și gazetele lor, totdeauna foarte delicat, nu se sfîșe să-și arete nemulțămirea. Uncle merg până acolo, încât susțin, că biata delegație franceză e sluga guvernului Majestății Sale Britanice și a totputernicului președinte american. De aici se vede, că relațiile dintre puterile „mari“, sunt destul de răci. Răceala o întărește acum demisia lui Orlando, după care se crede, că va veni un guvern, care va susține cu ultima energie toate revendicările Italiei, fără să cedeze o palmă de loc. Atitudinea acestei surori, carea e așa de apreciată astăzi în vechiul regat, cum n'a mai fost nici odată, ne va fi de mare folos și nouă.

*
Cei patru președinți de consiliu, cari taie și spânzură la Paris, s'au apucat să rezoalve toate chestiunile, și chestiuni religioase, cum e cea a misiunilor catolice, drepturilor religioase ale minorităților. Pentru a susține drepturile catolicilor, a sosit la Paris Msgrul Ceretti, secretarul congrega-

țiunii romane pentru afacerile extraordinare. O lungă telegramă particulară a „Daciei“ comunică întâlnirea dlui ministru Vaida și a părintelui Dr. Coltor cu acest înalt demnitar, pentru a discuta asupra concordatului, ce dorește să-l încheie România cu Sf. Scaun. Părintele Coltor face bune isprăvi în toate părțile, și legăturile, ce le face acum cu lumea apuseană, vor fi de mare folos neamului românesc și bisericicii sale. „Dacia“ vorbește de vizita făcută Cardinalului Mercier de reprezentanții presei, între cari era și acest preot, căruia i-a făcut vestitul primat al Belgiei declarațiile cele mai simpatice pentru România.

*
Se așteaptă pentru săptămâna aceasta, dl Ion I. C. Brătianu, căci criza internă nu mai poate dăinui și va trebui să se ia hotărâri unanime în fața nenorocirii, ce ni-se pregătește la Paris. Se pare, că și de data aceasta se vor amâna alegerile.

După alegeri se speră mult în o îndreptare a lucrurilor, în ieșirea traiului și în o pedepire exemplară a hoțiilor nemai pomenite, ce s'au săvârșit în atâtea părți, din iarnă încoace. Cenzura nu mai taie nici numele hoțiilor, ori cât ar fi ei de „sus puși“.

Delateiu.

Extras din ordonanța Nr. 21 și 25 (modificată).

1. Vor fi considerați ca infractori;

a) Acei cari fără rea credință prin localuri publice gări, trenuri, pe străzi, etc., vor comunica, colporta, comentă în orice chip, știri fie adevărate, fie imaginare, sau păreri relative la operațiunile de războiu, situația și dislocarea trupelor, dispozițiunile autorităților militare, sau orice chestiune privitoare la armata română.

2. Această infracțiune se va judeca și condamna de pretori în prima și ultima instanță, cu închisoare până la un an și cu amendă până la 2000 Lei.

Când faptele de mai sus se vor fi săvârșit în scopul de a spiona, sau trada, se aplică pedepsele prevăzute de legile penale în vigoare în timp de războiu.

Literatură.

MAMĂ!

Pe glia Ta rece cu tremur și plâng
Când noaptea se lasă pe creste.
Pe-o cruce țin sfaturi bufniți cobînd
Și biata mea jale tot crește.
Amînte-mi aduc din vremi dedemult
De șirul amarelor zile,
Și 'n cartea vieții cetesc rînd de rînd
Norocumi pe negrele zile;
Cum sorțile vrut-au străin se petrec
Spinoasa vieții cărare,
Se nu am o șoaptă de mamă nici când,
O vatră... un braț de-apărare;
Din poartă în poartă se bat pribegînd
Cu-o rugă măiastră pe buze, —
Se văd cum se sting azi și vis și nădejdi
Clădite pe-o moină de spuze!

Pe glia Ta rece cu tremur și plâng
Când noaptea se lasă pe creste.
— Din visul Tău negru... din visul de vremi
Pe-o clipă acum Te trezește
Se-Ți spun, of!... se-ți spun o vorbă numai:
Că-s singur de-acum înainte,
Muritu-mi-au frații!... sunt singur acum! —
Și-o lume întreagă mă minte!

E seară ori noapte târzie, nu știu!
Vin umbre măiestre la horă,
În turn bat ciocanele toaca de fer
Și plînge cadența sonoră;
Ciuvica cobește pe-o creastă de ulm
Și plînge părăul din vale...
— Pe glia Ta rece cu tremur și vărs
Șiroaic de lacrimi amare!...

S. Aiudeanul.

Indivizibilitatea Banatului.

— Noul argumente geografice și economice. —

Cetim în Nrul 146 al excelentului ziar sâsesc dela Sibiu „Deutsche Tagespost“ un articol reproduș din „Lugoser Zeitung“, care arată că Banatul este indivizibil și din punct de vedere geografico-tehnic. Il dăm și noi în traducere românească, fiind foarte interesant și mai purtând și pecetea noutății și a originalității:

— „Conferința de pace dela Paris a hotărît ca Banatul să fie împărțit între Sârbia și România. Județul Torontalului și părțile vestice ale județului Timiș să fie ale Sârbiei, Caraș-Severinul și partea ostică a județului Timiș a României. Opinia publică din România nu se poate împăca cu această hotărîre.

În sufletul poporului este prea adâncă convingerea, că trebuie să aparțină întreg Banatul și nedespărțit României și că acesta trebuie să întregască structura regatului românesc din spre vest. La conferința de

pace din Paris reprezentantul Ardealului, ministrul Alexandru Vaida Voievod, a și dovedit încă ou mai multe luni înainte pretențiile României asupra Banatului cu argumente istorice, geografice, politice și economice. Drepturile României asupra Banatului pe baza acestor circumstanțe politice, etnografice și istorice le-am dovedit și noi în sepeșite rânduri în coloanele ziarului nostru. În următoarele vom dovedi, că și argumente de ordin geografic și economic arată incontestabil, că Banatul este un întreg natural, care nu se poate sfîșia prin hotărîri arbitrare.

Unul dintre arteriile de viață economică ale Banatului este canalul Bega și canalul ce-l alimentează și-l completează, care leagă rîurile Timiș și Bega. Prin acesta se alimentează uzinele electrice dela Timișoara, fiindcă în vremuri când înălțimea apei este prea mică Bega nu liferează apă în de ajuns pentruca să poată mîna uzinele

electrice și să facă posibilă navigația de pe canalul Begei. Acest canal este de foarte mare însemnătate economică pentru întreg Banatul, și anume nu numai pentru uzinele electrice dela Timișoara și pentru navigația de pe Bega, ci mai cu seamă pentru scurgerea fără pagube a apelor mari. Massele de apă ale Timișului și ale Begei străbat întreg Banatul. Alvia Begei nu este destul de adâncă și de mare, ca în vreme de revărsări de ape să poată cuprinde în sine apele crescute. Acestea amenință să iasă din alvie și să innee întreagă partea de jos a Banatului. Aici intervine apoi egalizând canalul de desărcinare Timiș-Bega cu jilipul dela Topoloveț, prin care întreagă apa Begei se poate conduce în Timiș.

Timișul este mult mai bogat în apă decât Bega, alvia sa mult mai adâncă și mai cuprinzătoare și apărată prin zăgaze măiestrite. În vremuri de secetă mare, când apa râului Bega nu ajunge să mână uzinele electrice dela Timișoara, se deschide jilipul superior de lângă Kostely a canalului de alimentație, apa Timișului curge în Bega și aceasta acum își poate îndeplini chemarea sa importantă național-economică. Dimpotrivă în vremuri de belșug de apă, când alvia râului Bega este plină și canalul inferior este amenințat cu esundare, se deschide canalul de scurgere dela Topoloveț. Massele de apă ale râului Bega curg în Timiș, care apoi le conduce fără primejdia esundării în Dunăre.

Un mai vorbitor argument pentru indivizibilitatea Banatului nici nu se poate aduce. Dacă, după cum s'a plănuit la conferința de pace, jilipurile se află pe teritor românesc, iară sud-vestul Banatului pe teritor sârbesc, atunci Românii pot după bunul lor plac ori să le ia Sârbilor apa, ori apoi să fiină Banatul în continuă esundare, și să prefacă partea sud-vestică a Banatului în aceeaș mlaștină, care a fost înainte de imigrarea șvabilor. Iată un argument irepugnabil, că Banatul nu se poate împărți și că apartinențele geografice și economice sunt argumente mult mai tari decât construcțiile arbitrare făcute pe baze etnografice ori de altă natură.

Adevăratarea acestui fapt li s'a arătat nu de mult foarte evident Sârbilor. Fiindcă nu peste mult trebuie să evacueze Timișoara, în timpul din urmă au răpit tot ce au putut, bani, aranjamente de cancelarie, mobile private, pian etc. Deoarece

căile lor ferate nu erau de ajuns ca să transporte această pradă, au adus la Timișoara năi pe canal în sus.

Românii însă auziră despre aceasta și deschiseră jilipurile dela Topoloveț, așa că canalul rămase fără apă și năile de pradă rămaseră pe uscat. Aceasta învățătură îi va convinge pe Sârbi despre indivizibilitatea și imposibilitatea de a despărți Banatul.

Regularea Timișului și a Begei este o operă tehnică, unitară și indivizibilă, care se referă la întreg Banatul. Conferința de pace dela Paris se pare că n'are despre aceasta nici o cunoștință, pentru că astfel ar fi trebuit să instituie pentru complanarea conflictelor de prevăzut deodată cu hotărrea despărțirii Banatului și o comisie internațională Timiș-Bega, și să-i ajutore pe păzitorii de asemenea tot internaționali ai jilipurilor, cu forta perpetuă brahială, pentru ca să împiedece, ca Banatul, care a devenit după atâta oboseală dintr'o mlaștină țara cea mai mănoasă, să devină iarăș ceea ce a mai fost!

Vieța în Budapesta.

Pe cale particulară primim următoarele amănunte:

— În 8 Iunie au fost închise toate școlile, iar elevii e vorba să fie trimiși în provincie, ca să nu mai consume și ei alimentele.

— Gardele roșii au vrut în 2—3 rânduri să scoată din institutul lor pe Călugărițele engleze dar femeile proletare s'au opus. În apărarea călugărițelor au sărit și dame din societate. Gardiștii au făcut uz de arme, și au împrăștiat femeile cu patul puștilor. Acestea au sărit însă la soldați și s'a produs încăierare mare.

— Altfel ciocnirile sunt la ordinea zilei pretutindeni. Pe piața Franciscanilor s'au gătit între sine înșipii „tovarășii de idei“. Se vede, că nu prea e unitate de vederi nici în tovărășia lor.

— Familii mari au trebuit să se restrângă în 2—3 chilii de locuit și să cedeze restul locuințelor altora. Imbulzeala e colosală. Carne se capătă abia odată pe săptămână. Legumi foarte cu greu.

— Se vorbește în Budapesta, că *Piaristii* încă vor fi scoși din palatul lor de pe cheiul Dunării, afară de cei cari vor repăși din ord. Circulă și numele acelor, cari sunt aplicați să-o facă aceasta. Cei mai mulți însă rămân în ord, declarând, că nu repășesc nici decum.

— Lipsa de alimente e tot mai mare din zi în zi.

Note de drum.

(Continuare și fine).

Cât ce intrarăm ne inclinarăm ușor și eu începi:

— Alteța Voastră, venim în numele cercetașilor dela Blaj cu rugămintea, să binevoiți a primi și mica noastră cohortă în marea legiune condusă de Alteța Voastră Regală!

— Imi faceți o deosebită bucurie cu această rugare Sfinția Voastră și așa s'o împlinesc cu toată inima. Și ea pe nește vechi prietini, pe cari nu i-ai văzut de mult, Prințul ne strânse mâna și ai-o scutură cu multă răbdare. Și apoi ne invită să luăm loc în jurul mesei și conversația se deschise îndată în jurul cercetășiei. A. S. Prințul vorbește cu multă căldură de această instituție și ne desfășură în cuvinte entusiaste rezultatele morale neîntrecute, ce le exercită cercetășia asupra tinerimei.

— Aș voi să conscriu cât mai multe școli pentru ideea cercetășiei, în special aș dori școlile normale, pentru ca învățătorii de mâine, să lătească această instituție umanitară și morală în cercuri cât mai largi. Și am mulțumirea să constat, că am în jurul meu câțiva profesori devotați, ca dl Murgoci, care de prezent e în Anglia, ca să studieze la fața locului organizația cercetășiei, — apoi pe dl Nedelcu, pe care am sa-l trimit în Ardeal să facă propagandă.

— Auzim cu multă bucurie, că și DV. aveți de gând să veniți la Sibiu.

— Da! și probabil să și rămân acolo sub ordinele dlui general Moșoiu.

— Atunci dela Sibiu până la Blaj e numai un pas, — adause repede Ștefan.

— Voiu veni și la Blaj de sigur! Dar și până atunci, ce credeți am putea numi legiunea cercetașilor din județul DV. „Mihai Viteazul“. iar cohorta din Blaj „Simion Bărnuț“?

— Foarte bine! aprobarăm noi Mihai Viteazul a intrat biruitor în Alba-Iulia, iar Bărnuț a fost profesor la Blaj.

— Da! — și ochii Prințului străluciau într'o lumină atât de viuă. Prin inima lui trecuse de sigur în acea clipită figurile mărețe ale acelor doi bărbați, scriși cu litere de aur în istoria neamului nostru, cari au luptat, unul cu spada, celalalt cu peana înfăptuirea acelu ideal, de care au fost pătrunse inimile Românilor din toate timpurile. Și în fruntea acestei Românii, mare, estinsă și bogată, avea, ca mâine să fie El. Și chipul Lui simpatic se încălzea la gândul, că toți Românii vor fi așa de

buni, așa de cinștiți și de bravi, cum ar dori inima Lui să fie!...

Discuția trese la școli, organizația cărora o cunoaște, dar o va studia și mai profundat. Trecurăm la biserică și A. S. constată, că singur în Bucovina e Mitropolit. Scaunele dela Bucuraști, Blaj și Sibiu sunt vacante.

— Se vorbește, că Episcopul Cristea dela Caransebeș, ar avea celea mai multe sortii de reușită la scaunul de Mitropolit Primat la București, — spuseram noi.

— M'as bucura mult, dacă ar fi așa. Cunosc pe Episc. Cristea și-l prețuiesc.

— Atunci pentru scaunul de Mitropolit la Sibiu, vom duce o persoană din vechiul Regat — și pomenirăm numele unui cleric, foarte cunoscut.

— Să vă feriți de el! — spuse Prințul cu o sinceritate, ce-l prindea așa de bine. — E un om periculos. E capabil să-ți vorbească o zi întreagă de România-mare, de sentimentul național și de câte toate, dar îi lipsește absolut sinceritatea!

— Se pare om foarte inteligent. Ni-a citat pasagii din toate limbile culte.

— Spoială! — adause Prințul hotărît.

Ne explicarăm apoi, că numai incidental ne întâlnirăm cu numitul cleric și că el aduse vorbă de acest plan, fiindcă se plângea, că aici e prigonit.

— Știam!

Și-apoi vorbirăm de armată, de puternica impresie ce ea făcu în Ardeal; de entuziasmul, ou care țărânimea primi pe vitejii soldați ai Regatului, cari în ciuda atâtor mizerii, se trebură să îndure, veniau în Ardeal gata să lupte mai departe, dacă va fi nevole, pentru realizarea hotărîrilor adunării dela Alba-Iulia.

Și din nou ochii Prințului străluciră într'o lumină neobicinuită. Ce sentimente vor fi treut prin inima sa atunci au pot să spun, — spun atâta, că am ieșit amândoi, și eu și Ștefan, foarte încântați de Prințul Carol.

Și constat aci, ceea ce am spus și prietinelor mei, și ceea ce au constatat și cu prilejul vizitei făcute Blajului, că nici una din tablourile ce-l înfățișează, nu sunt destul de sincere. Lipsese din ele strălucirea aceea a ochilor, seninătatea feții și prietinia, ca să o numesc așa, ce se conturează la împreunarea buzelor.

Și am mângâierea, că a doua zi vizitând pe dl Iorga la redacția „Neamului românesc“, când i-am spus, că am fost primit de A. S. Prințul, și dânsul

ni-a întrebat repede: Ce impresie ți-a făcut? — i-am spus scurt: Admirabil! iar profesorul cu profunzimea lui inteligență și cu largă lui cunoștință de oameni, a adăugat: Imi pare bine!

Mă opresc aici, și constat, că toți, cari au avut fericirea să audă pe Prințul Carol vorbind la Blaj, au rămas încântați de felul de a gândi și vorbi a Moștenitorului tronului României întregite.

A. C. D.

Guvernul german îndeamnă poporul la unitate și muncă.

Ebert, președintele republicii germane, ministrul președinte Bauer, mai departe Hermann Müller, Dr. David, Dr. Maior, Robert Schmidt, Noske și Giesbert, după iscălirea tratatului de pace au adresat poporului german următoarea proclamație:

Guvernul german în înțelegere cu Adunarea Națională a hotărât iscălirea tratatului de pace. A făcut lucrul acesta cedând puterii și condus de jînta de a cruța poporul german de noua jertfă și de foamete. Tratatul e iscălit, — acum trebuie pacea asigurată. Lucrul cel dintâiu va fi îndeplinirea tratatului. Totul trebuie să facem pentru a îndeplini însărcinările luate și întrucât se poate le vom și îndeplini. Niciodată nu vom uita pe aceia pe cari li amenințăm pericolul de a se rupe de noi, ei, sânge din sângele nostru. Le vom ține partea în tot locul unde ni-se va da ocazie. Aceștia se pot rupe din cadrele statului, dar niciodată din inimele noastre.

A doua cerință pentru a îndeplini îndatoririle luate este ca nici o mână să nu stea fără muncă. Fiecare condiție îndeplinită o poate dușmanul folosi ca pretext de a începe ocupația și de a introduce blocada. Aceia care lucrează apără prin urmare pământul patriei și împotriva tuturor suferințelor, trebuie să ne îndeplinim datoria și să stăm la locul nostru.

Aceasta este chemarea fiecărui cetățean, fiecărui soldat, mai presus de toate fiecărui ofițer, subofițer, funcționar. Fiecare trebuie să fie credincios datoriei sale și să o îndeplinească din toate puterile. În aceste nespuse de grele zile pretind delă noi să lăsăm să fie germani judecați de tribunale străine.

Noi ne-am arătat din toate puterile contra acestor hotărâri și înțelegem amărăciunea bravelor trupuri, dar dacă ofițerii și soldații nu vor apăra tocmai acum ordinea și pacea, și dacă nu ne vor sprijini în intențiile

noastre atunci nu ne vom preda inamicului numai câțiva oameni, ci milioane dintre locuitori vor fi expuși ocupației, anexiunii și forței.

Germania trebuie să rămână și mai departe trainică. Fără pace internă nu există muncă, iar fără muncă nu vom fi în stare să îndeplinim îndatoririle luate. Fără îndeplinirea tratatului de pace nu există pace, ci războire din nou.

Dacă nu muncim cu toții atunci iscălitura noastră nu nu-

măra nimica, atunci nu poate fi vorba de concesiuni de revizii și de ameliorarea condițiilor grave. Ceeace nu îndeplinim noi astăzi se poate să o plătească eventual urmașii noștri cu mulți ani de robie.

Atât guvernul cât și poporul trebuie să se pună pe muncă. Nu există popas nici odihnă. Numai un drum ne scoate din întunec: unitatea statului și a poporului, și munca. În aceste se vor ajuta reciproc bărbații și femeile.

Informațiuni.

— **Noul Mitropolit**, Păr. Dr. Vasile Suciș a plecat luni noaptea spre Marți cu simplonul peste Triest la Viena la Nunțul Papal, pentru depunerea jurământului și luarea procesului informativ. Sf. Sa este însoțit de Clarissimul Dr. Victor Macavei, profesor de teologie, rectorul internatului »Vancean de băești».

— **Episcopul Cristea în America**. Ziarul »Dacia» din București aduce vestea, că în America se va ține un mare congres bisericesc, la care a fost invitată să iee parte și biserica din România. Va merge o delegație în frunte cu episcopul Dr. Miron Cristea.

— **Cardinalul Luçon**, arhiepiscopul Reims-ului, a fost premiat de Academia științelor morale și politice cu cel mai mare premiu, în valoare de 15.000 franci, pentru ca să i-se recompenseze actele de devotament săvârșite în decursul războiului. Premiul, ce poartă numele Audiffred, e cea mai înaltă recompensă »morală» din Franța, și se acordă și oamenilor de altă naționalitate. Tot în decursul războiului i-s'a dat acest premiu și Cardinalului Mercier.

— **De la Brière** se numește părintele, care a vorbit așa de frumos despre nădejdele cele mai bune, cari se leagă de concordatul dintre Jugoslavia și Sfântul Scaun, la Paris. Când vom putea anunța și numele unui om, care să asigure lumea catolică despre acelaș lucru și referitor la România, care, având un mare număr de catolici, cari nu au limba românească, ar avea și în fața lumii un aspect foarte frumos, și la mulți le-ar putea închide gura cu protejarea minorităților de rasă și religie.

— **Campania pentru unirea bisericilor** au început clericii bisericii episcopale din America, având de mai mulți ani un comitet, din care făcea parte și Pierpont Morgan. Porniți de cele mai curate gânduri oamenii aceștia nu cruță nici

bani, nici ostenele pentru îndeplinirea acestei uniri, delă care așteaptă mai mult decât delă nefasta Ligă a Națiunilor, care începe cu despotismul celor patru șefi de guvern. Ei au bătut și la porțile Vaticanului, și Papa le-a binecuvântat intențiunile și munca.

— **Prețurile maxime** nu se observă nici în Franța. Un soldat a fost pedepsit de Curtea Marțială, căci punând mâna pe niște bonuri de zahăr, a vândut această marfă cu speculă, dându-o, în loc de doi franci Kgr-ul, cu ...4 franci. Ce ar zice cei din vechiul regat român? Cum am mai binecuvânta pe toți soldații, cari ar face astfel de speculă!

— **Femele — advocat**. Zilele trecute a fost înscrisă între advocații din Iași d-șoara Elena Popp, cea dintâi femeie-advocat în baroul delă Iași.

— **Concordatul jugoslav** a ajuns în o fază așa de înaintată, încât la universitatea catolică din Paris s'a ținut o vastă conferință asupra lui, dându-se asigurarea, că între Sfântul Scaun și noua țară de sud vor fi cele

mai prietinoase relații. Sârbia încheiase deja concordatul înainte de războiu, căreia i-a făcut mare opoziție Austria, înțelegând, ce mult câștigă din această bună învoire statul vecin. Acum, că țara s'a mărit cu Croația și Slovenii catolici, cari au o cultură superioară Sârbilor, era de prevăzut, că o nouă aranjare a relațiilor se va face cât se poate mai în grabă.

Cum stăm noi cu concordatul? L-au cerut episcopii, preoțimea adunată în congres, și-l cere presa unită? O lămurire e foarte de dorit.

— **Spania oficială**, regele, guvernul, reprezentanții poporului au făcut o mare sărbătoare națională, punând țara sub ocrotirea sfinței Inimi alui Isus. — Acelaș lucru îl pregătește Belgia. Presa păgână e foarte supărată pe acest fapt.

— **Franța** are religia covârșitoare pe cea catolică. Protestanți, după statistica mai nouă, numără o jumătate de milion, la o populație de 40 milioane. Proiectul conferinței de pace voia să iea toată averea *misionarilor catolici* germani și să o încredințeze, deocamdată spre administrare, unui comitet compus din creștini, cari să o dăruiască vre-unei misiuni creștine. Nedreptatea e fățișă, doar nu toți creștinii sunt catolici. Osservatore Romano a protestat, și una din cauzele trimiterii Mgr-ului Ceretti la Paris e și aceasta.

— **Ovreeii din Budapesta**, cel puțin așa spun gazetele franceze, se încreștinează pe capete. Ministerul Bela Kun, care numără 35 de ministrii, are în sinul său nu mai puțin ca 30 de religioniari de ai lui Moise. Popor inteligent, ovreimea vede căderea acestor creaturi noi, și când li-se va cere seama, ca să nu poată fi suspectați de a fi lucrat cu ei, se lapadă de religia șefilor bolșeviciți.

Numărul cenzurat de: AUGUSTIN POPA.

Director: ALEXANDRU CIURA.

Redactor: Ovidiu Hulea.

Marfă bună.

Prețuri ieftine.

 Din Italia

a sosit o mulțime de pânzărie, cretoane, zefiruri, țesături și năfrâmi.

Cafea cu boabă, franck, orez, smochine, stafide, macaroane, piper și măhuri italiene la prăvălia

ȘTEFAN NYERGEȘ

Blaj.